

Briselē, 2024. gada 1. februārī
(OR. en)

5999/24

Starpiestāžu lieta:
2024/0029 (COD)

POLCOM 36
COEST 88
CODEC 226
AGRI 70

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2024) 51 final
Temats:	Priekšlikums - EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par pagaidu tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, ar kuriem papildina tirdzniecības koncesijas, kas Moldovas Republikas ražojumiem piemērojamas saskaņā ar Asociācijas nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Moldovas Republiku, no otras puses

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2024) 51 *final*.

Pielikumā: COM(2024) 51 *final*

Briselē, 31.1.2024.
COM(2024) 51 final

2024/0029 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par pagaidu tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, ar kuriem papildina tirdzniecības koncesijas, kas Moldovas Republikas ražojumiem piemērojamas saskaņā ar Asociācijas nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Moldovas Republiku, no otras puses

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Kopš 2022. gada 24. februāra notiekošais neprovocētais un nepamatotais Krievijas agresijas karš pret Ukrainu joprojām būtiski negatīvi ietekmē Moldovas Republikas ("Moldova") spēju tirgoties ar pārējo pasauli. Moldova ir spējusi pārorientēt daļu savas ārējās tirdzniecības uz ES vai caur to, daļēji pateicoties pagaidu tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, kurus Eiropas Savienība ieviesusi kopš 2022. gada jūlija. Turklāt Moldovai ir svarīga loma ES un Ukrainas solidaritātes joslā darbībā, jo Moldova atvieglo Ukrainas importa un eksporta tranzītu caur savu teritoriju, tostarp īstenojot, piemēram, Nolīgumu starp ES un Moldovu par kravu autopārvadājumiem¹.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 20. jūlija Regula (ES) 2023/1524² par pagaidu tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, ar kuriem papildina tirdzniecības koncesijas, kas Moldovas Republikas ražojumiem piemērojamas saskaņā ar Asociācijas nolīgumu starp ES un Moldovas Republiku ("Asociācijas nolīgums"), ar ko izveido padziļinātu un visaptverošu brīvās tirdzniecības zonu ("DCFTA"), stājas spēkā 2023. gada 25. jūlijā un paliks spēkā līdz 2024. gada 24. jūlijam. Šie pasākumi ir nodrošinājuši elastību un noteiktību ražotājiem Moldovā, vēl vairāk stiprinājuši Moldovas tirdzniecības attiecības ar Eiropas Savienību un atbalstījuši valsts ekonomiku.

Tomēr situācija joprojām ir ārkārtīgi sarežģīta, un tādēļ Moldova ir lūgusi ES saglabāt pašreizējos nosacījumus, lai valsts varētu turpināt tirdzniecību ar Eiropas Savienību un – caur ES teritoriju – ar pārējo pasauli.

Ņemot vērā Krievijas nepārtraukto agresijas karu pret Ukrainu un pašreizējo ietekmi uz Moldovu un ņemot vērā to, ka Moldovai 2022. gada jūnijā tika piešķirts ES kandidātvalsts statuss un 2023. gada decembrī tika sāktas pievienošanās sarunas, Komisija sniedz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru atjaunos šos tirdzniecības liberalizācijas pasākumus uz vienu gadu no dienas, kad beidzas pašreizējo pasākumu termiņš (t. i., no 2024. gada 25. jūlija). Pasākumiem būtu jāizpaužas kā visu atlikušo tarifu pagaidu apturēšanai saskaņā ar Asociācijas nolīguma V sadaļu. Tas attiecas uz augļiem un dārzeņiem, kuriem piemēro ieviešanas cenu sistēmu, un septiņiem lauksaimniecības produktiem, kam piemēro tarifu kvotas (tomāti, ķiploki, galda vīnogas, āboli, ķirši, plūmes un vīnogu sula).

¹ Sk. Padomes Lēmumu (ES) 2022/1165 (2022. gada 27. jūnijs) par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku par kravu autopārvadājumiem (OV L 181, 7.7.2022., 1.–3. lpp.), un Padomes Lēmumu (ES) 2022/2417 (2022. gada 5. decembris) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku par kravu autopārvadājumiem (OV L 318, 12.12.2022., 1.–3. lpp.), kā arī Apvienotās komitejas, kas izveidota saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku par kravu autopārvadājumiem, Lēmumu Nr. 2/2022 (2022. gada 15. decembris) par nolīguma darbības turpināšanu (OV L 79, 17.3.2023.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1524 (2023. gada 20. jūlijs) par pagaidu tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, ar kuriem papildina tirdzniecības koncesijas, kas Moldovas Republikas ražojumiem piemērojamas saskaņā ar Asociācijas nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienību un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Moldovas Republiku, no otras puses (OV L 185, 24.7.2023., 1. lpp.).

Šie pagaidu un ārkārtas pasākumi nodrošinās to, ka var turpināties esošās tirdzniecības plūsmas no Moldovas uz Eiropas Savienību, kas nāks par labu Moldovas ekonomikai. Tas atbilst Asociācijas nolīguma galvenajam mērķim, proti, izveidot apstākļus pastiprinātām ekonomiskām un tirdzniecības attiecībām, kuru rezultātā Moldova tiktu pakāpeniski integrēta ES iekšējā tirgū, un sekmēt demokrātijas stiprināšanu un politisko, ekonomisko un institucionālo stabilitāti Moldovā.

Šajā regulas priekšlikumā paredzētie tirdzniecības liberalizācijas pasākumi ir saskaņā ar Asociācijas nolīguma 2. pantu, kurā pausta apņemšanās ievērot demokrātijas principus, cilvēktiesības un pamatbrīvības, kā arī cīnīties pret masu iznīcināšanas ieroču, ar tiem saistītu materiālu un to nogādes līdzekļu izplatīšanu. Turklāt saskaņā ar to pašu pantu puses jo īpaši apņemas ievērot tiesiskuma un labas pārvaldības principus, cīnīties pret korupciju, organizētām vai citām noziedzīgām darbībām, tostarp starptautiska mēroga darbībām, un terorismu, kā arī ievērot ilgtspējīgas attīstības un efektīvu daudzpusēju attiecību principus. Tirdzniecības liberalizācijas pasākumu piemērošanas priekšnoteikumam vajadzētu būt šo būtisko elementu un vispārējo principu ievērošanai.

Turklāt šajā priekšlikumā izklāstīto tirdzniecības liberalizācijas pasākumu mērķis ir saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 207. panta 1. punktu nodrošināt to, ka ES kopējā tirdzniecības politika tiek īstenota atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienību (LES) 21. pantā izklāstītajiem ES ārējās darbības principiem un mērķiem.

Saskaņā ar priekšlikumu tiks piemērots aizsardzības mehānisms, pamatojoties uz regulāru uzraudzību, kas ļaus ieviest jebkādu pasākumu, kurš varētu būt vajadzīgs.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šie tirdzniecības liberalizācijas pasākumi ir saskaņā ar nolīgumu un jo īpaši ar V sadaļu, ar kuru izveido *DCFTA* un kurā noteikts, ka pārejas perioda laikā, kas nepārsniedz 10 gadus, skaitot no dienas, kad stājas spēkā minētais nolīgums, puses pakāpeniski izveidos brīvās tirdzniecības zonu (nolīguma 143. pants).

Turklāt ar Regulu (ES) 2023/1524 ir apliecināta ES stingrā apņemšanās sniegt ekonomisku atbalstu Moldovai, izmantojot starptautisko tirdzniecību un ņemot vērā Krievijas agresijas karu pret Ukrainu. Tirdzniecības liberalizācijas pasākumu atjaunošana būtu loģisks šīs politikas turpinājums.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

ES ir stingri nosodījusi Krievijas agresiju pret Ukrainu un, lai atbalstītu Moldovu šajā ārkārtas situācijā, tā ir veikusi būtiskus pasākumus, tostarp sniegusi papildu humāno palīdzību un atbalstu pie robežām, kā arī makrofinansiālu palīdzību un veikusi pasākumus tirdzniecības atvieglošanai šajā sarežģītajā laikā. Turklāt Moldovai 2022. gada jūnijā tika piešķirts ES kandidātvalsts statuss, un 2023. gada decembrī tika sāktas pievienošanās sarunas. Tāpēc ierosinātā regula atbilstu LES 21. panta 3. punktā noteiktajam ES pienākumam nodrošināt konsekvenci savas ārējās darbības dažādās jomās, kā arī LESD 207. panta 1. punktam, kurā noteikts, ka kopējo tirdzniecības politiku īsteno, ievērojot ES ārējās darbības principus un mērķus.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Priekšlikuma juridiskais pamats ir LESD 207. panta 2. punkts.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Saskaņā ar LESD 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu kopējā tirdzniecības politika ir ES ekskluzīvā kompetencē. Tāpēc subsidiaritātes principu nepiemēro.

- **Proporcionalitāte**

Šis priekšlikums ir vajadzīgs, lai īstenotu kopējo tirdzniecības politiku un ekonomiski atbalstītu Moldovu valsts pašreizējo grūtību kontekstā – arī attiecībā uz tirdzniecību ar ES.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Šis priekšlikums pamatojas uz LESD 207. panta 2. punktu un ietilpst ES kopējā tirdzniecības politikā.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Neattiecas.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Neattiecas.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neattiecas.

- **Ietekmes novērtējums**

Lai nodrošinātu to, ka tirdzniecības liberalizācijas pasākumi attiecībā uz Moldovu tiek turpināti pēc Regulas (ES) 2023/1524 darbības termiņa beigām 2024. gada 24. jūlijā, ir svarīgi, ka regula stājas spēkā 2024. gada 25. jūlijā. Ņemot vērā šo nepieciešamību un no tā izrietošo šā priekšlikuma steidzamību, konkrētā pasākuma ietekmes novērtējums netika veikts. Tomēr 2012. gadā tika veikts ilgtspējas ietekmes novērtējums par Asociācijas nolīguma tirdzniecības noteikumiem un ar tirdzniecību saistītajiem noteikumiem, kuru bija pasūtījis Tirdzniecības ĢD un kura rezultāti tika ņemti vērā sarunās par *DCFTA*. Minētais pētījums apstiprināja, ka tirdzniecības noteikumu un ar tirdzniecību saistīto noteikumu īstenošanai būtu pozitīva ekonomiskā ietekme gan Eiropas Savienībā, gan Moldovā.

Turklāt importa plūsmas saskaņā ar Regulu (ES) 2023/1524 tiek regulāri pārraudzītas un paziņotas atbilstīgi minētās regulas 4. pantam. Pārraudzības gaitā nav tikuši atklāti pirmšķietami pierādījumi par nelabvēlīgu ietekmi uz Savienības tirgu.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Pasākums nepalielina regulatīvo slogu uzņēmumiem.

- **Pamattiesības**

Šajos pasākumos tiktu ievēroti pamatprincipi, kas noteikti Asociācijas nolīgumā. Jo īpaši demokrātijas principu, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana (Asociācijas nolīguma 2. pants).

Pasākumi būtu saskaņā arī ar Eiropas Pamattiesību hartu.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Saskaņā ar aplēsēm, kuru pamatā ir attiecīgo ražojumu imports no Moldovas 2021. gadā, kas bija pēdējais gads pirms autonomo tirdzniecības pasākumu ieviešanas, ES saskarsies ar muitas ieņēmumu zaudējumiem, kas atbilst aptuveni 0,3 miljoniem euro gadā. Tāpēc ietekme uz ES pašu resursiem būs nenozīmīga.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Speciāli tam paredzētās Eiropas Komisijas tīmekļa vietnēs (europa.com) ir iespējams tiešsaistē ziņot par ES un Moldovas divpusējās tirdzniecības attīstību. Regulas ietekmes regulāru uzraudzību, ņemot vērā informāciju par to ražojumu eksportu, importu, cenām Savienības tirgū un ražošanu Savienībā, uz kuriem attiecas tirdzniecības liberalizācijas pasākumi, veic reizi divos mēnešos.

- **Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Neattiecas.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Ņemot vērā Moldovā valdošo krīzes situāciju, kuras iemesls ir Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, regulas mērķis ir palielināt tirdzniecības plūsmas visam importam no Moldovas, apturot visus atlikušos tarifus un ievaduitas nodokļus, kas tiek piemēroti Moldovas ražojumiem. Tirdzniecības liberalizācijas pasākumi nozīmētu ievaduitas nodokļu pilnīgu apturēšanu visiem ražojumiem.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par pagaidu tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, ar kuriem papildina tirdzniecības koncesijas, kas Moldovas Republikas ražojumiem piemērojamas saskaņā ar Asociācijas nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Moldovas Republiku, no otras puses

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru¹,

tā kā:

- (1) Asociācijas nolīgums starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Moldovas Republiku ("Moldova"), no otras puses² ("Asociācijas nolīgums"), veido pamatu attiecībām starp Savienību un Moldovas Republiku. Saskaņā ar Padomes Lēmumu 2014/492/ES³ Asociācijas nolīguma V sadaļa, kas attiecas uz tirdzniecību un ar tirdzniecību saistītiem jautājumiem, provizoriski tika piemērota no 2014. gada 1. septembra, un tā stājās spēkā 2016. gada 1. jūlijā pēc tam, kad to bija ratificējušas visas dalībvalstis.
- (2) Asociācijas nolīgums pauž Asociācijas nolīguma pušu ("pusēs") vēlmi stiprināt un paplašināt attiecības vērienīgā un inovatīvā veidā, veicināt un panākt pakāpenisku ekonomisko integrāciju un to darīt saskaņā ar tiesībām un pienākumiem, kas izriet no pušu dalības Pasaules Tirdzniecības organizācijā.
- (3) Asociācijas nolīguma 143. pants nosaka, ka, ievērojot 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību ("VVT 1994") XXIV pantu, pakāpeniski tiek izveidota brīvās tirdzniecības zona starp pusēm. Šajā nolūkā Asociācijas nolīguma 147. pants paredz muitas nodokļu pakāpenisku atcelšanu saskaņā ar Asociācijas nolīguma XV pielikumā iekļautajiem sarakstiem un iespēju paātrināt šādu atcelšanu un paplašināt tās piemērošanas jomu.
- (4) Neprovocētais un nepamatotais Krievijas agresijas karš pret Ukrainu kopš 2022. gada 24. februāra ir būtiski negatīvi ietekmējis Moldovas Republikas spēju tirgoties ar pārējo pasauli, jo īpaši tāpēc, ka Moldovas Republikas eksports bija atkarīgs no tranzīta caur Ukrainas teritoriju un no Ukrainas infrastruktūras, kas patlaban lielā mērā

¹ Eiropas Parlamenta ... nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes ... lēmums.

² OV L 260, 30.8.2014., 4. lpp.

³ Padomes Lēmums 2014/492/ES (2014. gada 16. jūnijs) par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Asociācijas nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Moldovas Republiku, no otras puses (OV L 260, 30.8.2014., 1. lpp.).

nav pieejama. Šajos kritiskajos apstākļos un lai mazinātu Krievijas agresijas kara pret Ukrainu negatīvo ietekmi uz Moldovas Republikas ekonomiku, ir jāpaātrina ciešāku ekonomisko attiecību veidošana starp Savienību un Moldovas Republiku un jāsniedz pastāvīgs atbalsts Moldovas Republikas ekonomikai. Tādēļ ir nepieciešami un lietderīgi arī turpmāk stimulēt tirdzniecības plūsmas un piešķirt visiem ražojumiem koncesijas, kas izpaužas kā tirdzniecības liberalizācijas pasākumi un ir saskaņā ar muitas nodokļu atcelšanas paātrināšanu tirdzniecībā starp Savienību un Moldovu.

- (5) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 21. panta 3. punktu Savienībai ir jānodrošina konsekvence savas ārējās darbības dažādās jomās. Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 207. panta 1. punkts nosaka, ka kopējā tirdzniecības politika ir jāīsteno, ievērojot Savienības ārējās darbības principus un mērķus.
- (6) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1524⁴ zaudēs spēku 2024. gada 24. jūlijā.
- (7) Ar šo regulu noteiktajiem tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem vajadzētu būt šādiem: i) ieviešanas cenu sistēmas piemērošanas augļiem un dārzeniem apturēšana un ii) tarifu kvotu un ievad muitas nodokļu apturēšana. Ar šiem pasākumiem Savienība padziļinās ekonomisko integrāciju starp Moldovas Republiku un Savienību un uz laiku sniegs pienācīgu ekonomisko atbalstu Moldovas Republikai un uzņēmējiem, kurus skāris Krievijas agresijas karš pret Ukrainu.
- (8) Lai novērstu krāpšanu, ar šo regulu noteiktie tirdzniecības pasākumi būtu jāpiemēro ar nosacījumu, ka Moldovas Republika ievēro visus attiecīgos nosacījumus Asociācijas nolīgumā paredzēto priekšrocību saņemšanai, tai skaitā attiecīgo ražojumu izcelsmei piemērojamos noteikumus un ar tiem saistītās procedūras, kā arī ar nosacījumu, ka Moldovas Republika iesaistās ciešā administratīvā sadarbībā ar Savienību, kā paredzēts Asociācijas nolīgumā.
- (9) Moldovas Republikai būtu jāatturas ieviest jaunus nodokļus vai maksājumus ar līdzvērtīgu ietekmi un jaunus kvantitatīvus ierobežojumus vai pasākumus ar līdzvērtīgu ietekmi attiecībā uz importu, kura izcelsme ir Savienībā, palielināt pašreizējos nodokļus vai maksājumus vai ieviest jebkādu citus ierobežojumus, ja vien tas nav skaidri pamatojams saistībā ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu. Komisijai vajadzētu būt pilnvarām gadījumā, kad Moldovas Republika neizpilda kādu no minētajiem nosacījumiem, uz laiku pilnībā vai daļēji apturēt ar šo regulu noteiktos tirdzniecības pasākumus.
- (10) Asociācijas nolīguma 2. pants nosaka, ka arī demokrātijas principu, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana, kā arī masu iznīcināšanas ieroču, ar tiem saistītu materiālu un to nogādes līdzekļu izplatīšanas apkarošana ir Asociācijas nolīguma būtiski elementi. Saskaņā ar to pašu pantu puses jo īpaši apņemas ievērot šādus vispārējus principus: vispārējo tiesiskuma un labas pārvaldības principu ievērošana, cīņa pret korupciju, organizētām vai citām noziedzīgām darbībām, tostarp starptautiska mēroga darbībām, un terorismu, kā arī ilgtspējīgas attīstības un efektīvu daudzpusēju attiecību principu ievērošana. Ir lietderīgi ieviest iespēju uz laiku apturēt šajā regulā paredzētos

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1524 (2023. gada 20. jūlijs) par pagaidu tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, ar kuriem papildina tirdzniecības koncesijas, kas Moldovas Republikas ražojumiem piemērojamas saskaņā ar Asociācijas nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Moldovas Republiku, no otras puses (OV L 185, 24.7.2023., 1. lpp.).

tirdzniecības liberalizācijas pasākumus gadījumā, ja Moldovas Republika neievēro minētos būtiskos elementus vai minētos vispārējos principus.

- (11) Ņemot vērā novērtējumu, ko Komisija veic saistībā ar šīs regulas ietekmes regulāru uzraudzību un kas uzsākts vai nu pēc pienācīgi pamatota kādas dalībvalsts pieprasījuma, vai pēc Komisijas pašas iniciatīvas, ir jāparedz iespēja veikt visus vajadzīgos pasākumus attiecībā uz tādu ražojumu importu, uz kuriem attiecas šīs regulas darbības joma un kuri nelabvēlīgi ietekmē līdzīgu vai tieši konkurējošu ražojumu tirgu Savienībā vai vienā vai vairākās dalībvalstīs.
- (12) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras uz laiku apturēt šajā regulā paredzētos tirdzniecības liberalizācijas pasākumus, ja vairs netiek ievēroti nosacījumi, lai varētu izmantot minēto preferenciālo režīmu, un ieviest aizsardzības pasākumus gadījumos, kad saskaņā ar šo regulu veikts imports nelabvēlīgi ietekmē līdzīgu vai tieši konkurējošu ražojumu tirgu Savienībā vai vienā vai vairākās dalībvalstīs. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011⁵. Pagaidu aizsardzības pasākumu pieņemšanai būtu jāizmanto konsultēšanās procedūra, ņemot vērā minēto pasākumu ietekmi un raksturu, kā arī šo pasākumu loģisko saikni ar galīgo aizsardzības pasākumu pieņemšanu.
- (13) Komisijas gada ziņojumā par to, kā tiek īstenota padziļinātā un visaptverošā brīvās tirdzniecības zona, kas ir Asociācijas nolīguma neatņemama daļa, būtu jāiekļauj rūpīgs šajā regulā noteikto tirdzniecības liberalizācijas pasākumu īstenošanas novērtējums.
- (14) Ņemot vērā steidzamību, kas saistīta ar situāciju, kuru radījis Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, tiek uzskatīts par lietderīgu piemērot izņēmumu attiecībā uz astoņu nedēļu laikposmu, kas paredzēts LES, LESD un Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumam pievienotā Protokola Nr. 1 par valstu parlamentu lomu Eiropas Savienībā 4. pantā.
- (15) Ņemot vērā ekonomisko situāciju Moldovas Republikā un Regulas (ES) 2023/1524 darbības termiņa beigas 2024. gada 24. jūlijā, šai regulai būtu jāstājas spēkā 2024. gada 25. jūlijā,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Tirdzniecības liberalizācijas pasākumi

Tiek ieviesti šādi tirdzniecības liberalizācijas pasākumi:

- (a) aptur visas Asociācijas nolīguma XV pielikuma A daļā noteiktās tarifu kvotas, un ražojumus, uz kuriem attiecas šīs kvotas, no Moldovas Republikas Savienībā ļauj ievest bez muitas nodokļiem;
- (b) ieviešanas cenu sistēmas piemērošanu aptur attiecībā uz ražojumiem, kuriem tā tiek piemērota, kā norādīts Asociācijas nolīguma XV pielikuma B daļā; minēto ražojumu importam nepiemēro muitas nodokļus.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

2. pants

Nosacījumi tirdzniecības liberalizācijas pasākumu piemērošanai

Tirdzniecības liberalizācijas pasākumus, kas paredzēti 1. pantā, piemēro ar šādiem nosacījumiem:

- (a) Moldovas Republika ievēro Asociācijas nolīgumā noteiktos ražojumu izcelsmes noteikumus un ar tām saistītās procedūras;
- (b) Moldovas Republika atturas ieviest jaunus nodokļus vai maksājumus ar līdzvērtīgu ietekmi un jaunus kvantitatīvus ierobežojumus vai pasākumus ar līdzvērtīgu ietekmi attiecībā uz importu, kura izcelsme ir Savienībā, palielināt pašreizējos nodokļus vai maksājumus vai ieviest jebkādu citus ierobežojumus, ieskaitot diskriminējošus iekšējus administratīvus pasākumus, ja vien tas nav skaidri pamatojams saistībā ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, un
- (c) Moldovas Republika ievēro demokrātijas principus, cilvēktiesības un pamatbrīvības, kā arī apkaro masu iznīcināšanas ieroču, ar tiem saistītu materiālu un to nogādes līdzekļu izplatīšanu, ievēro tiesiskuma un labas pārvaldības principus, cīnās pret korupciju, organizētām vai citām noziedzīgām darbībām, tostarp starptautiska mēroga darbībām, un terorismu, kā arī ievēro ilgtspējīgas attīstības un efektīvu daudzpusēju attiecību principus, kā paredzēts Asociācijas nolīguma 2., 9. un 16. pantā.

3. pants

Pasākumu pagaidu apturēšana

- 1. Ja Komisija uzskata, ka ir pietiekami pierādījumi tam, ka Moldovas Republika neievēro 2. pantā minētos nosacījumus, tā var ar īstenošanas aktu pilnībā vai daļēji apturēt šajā regulā paredzētos tirdzniecības liberalizācijas pasākumus. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 5. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.
- 2. Ja kāda dalībvalsts pieprasa Komisijai apturēt kādu no šajā regulā paredzētajiem tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, jo Moldovas Republika nav ievērojusi 2. panta b) punktā minētos nosacījumus, Komisija četru mēnešu laikā pēc šāda pieprasījuma saņemšanas iesniedz pamatotu atzinumu par to, vai apgalvojums, ka Moldovas Republika neievēro nosacījumus, ir pamatots. Ja Komisija secina, ka apgalvojums ir pamatots, tā sāk šā panta 1. punktā minēto procedūru.

4. pants

Aizsardzības pasākumi

- 1. Ja Moldovas Republikas izcelsmes ražojumu, uz kuru attiecas 1. pants, importē saskaņā ar nosacījumiem, kas nelabvēlīgi ietekmē līdzīgu vai tieši konkurējošu ražojumu tirgu Savienībā vai vienā vai vairākās dalībvalstīs, Komisija ar īstenošanas aktu var noteikt visus vajadzīgos pasākumus. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 5. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

Šos pasākumus var noteikt uz tik ilgu laiku, cik nepieciešams, lai neitralizētu nelabvēlīgo ietekmi uz līdzīgu vai tieši konkurējošu ražojumu tirgu Savienībā vai vienā vai vairākās dalībvalstīs.
- 2. Komisija regulāri uzrauga šīs regulas ietekmi, ņemot vērā informāciju par to ražojumu eksportu, importu, cenām Savienības tirgū vai vienas vai vairāku

dalībvalstu tirgos un ražošanu Savienībā, uz kuriem attiecas tirdzniecības liberalizācijas pasākumi saskaņā ar 1. panta a) punktu.

Sākot no šīs regulas spēkā stāšanās dienas, Komisija reizi divos mēnešos informē dalībvalstis par regulārās uzraudzības rezultātiem.

3. Komisija veic novērtējumu par stāvokli līdzīgu vai tieši konkurējošu ražojumu tirgū Savienībā vai vienā vai vairākās dalībvalstīs, lai noteiktu pasākumus saskaņā ar 1. punktu. Minēto novērtējumu uzsāk:
 - a) pēc dalībvalsts pienācīgi pamatota pieprasījuma, kurā iekļauti pietiekami *prima facie* pierādījumi, kas minētajai dalībvalstij ir pamatoti pieejami saskaņā ar 4. punktu, par importu, kurš nelabvēlīgi ietekmē 1. punktā minēto tirgu, vai
 - b) pēc savas iniciatīvas pēc tam, kad Komisijai ir ticis skaidrs, ka pastāv pietiekami *prima facie* pierādījumi par importu, kas nelabvēlīgi ietekmē 1. punktā minēto tirgu.

Pirmajā daļā minēto novērtējumu pabeidz četru mēnešu laikā no tā uzsākšanas.

4. Veicot novērtējumu saskaņā ar 3. punktu, Komisija ņem vērā visas attiecīgās tirgus norises, tostarp attiecīgā importa ietekmi uz līdzīgu vai tieši konkurējošu ražojumu stāvokli tirgū Savienībā vai vienā vai vairākās dalībvalstīs. Minētajā novērtējumā ņem vērā tādus faktorus kā
 - a) attiecīgā ražojuma importa no Moldovas Republika pieauguma temps un apjoms absolūtā un relatīvā izteiksmē;
 - b) attiecīgā importa ietekme uz ražošanu un cenām Savienībā vai vienā vai vairākās dalībvalstīs, vienlaikus ņemot vērā importa attīstību no citiem avotiem.

Šis saraksts nav izsmeļošs, un arī citi būtiski faktori var tikt ņemti vērā.

5. Kritiskos apstākļos, kad kavēšanās varētu nodarīt kaitējumu tādā mērā, kas būtu grūti labojams, Komisija ar īstenošanas aktu var provizoriski noteikt visus vajadzīgos pasākumus. Šādus pasākumus var noteikt tikai pēc kādas dalībvalsts pienācīgi pamatota pieprasījuma saskaņā ar šā panta 3. punkta a) apakšpunktu, un tos pieņem 21 dienas laikā pēc pieprasījuma saņemšanas. Īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 5. panta 4. punktā minēto konsultēšanās procedūru. Pagaidu aizsardzības pasākuma ilgums nepārsniedz 120 dienas.
6. Ja 3. punktā minētā novērtējuma rezultātā Komisija uzskata, ka ir nelabvēlīgi ietekmēts līdzīgu vai tieši konkurējošu ražojumu tirgus Savienībā vai vienā vai vairākās dalībvalstīs, un ja tā plāno noteikt galīgu pasākumu saskaņā ar 1. punktu, Komisija publicē paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, paziņojot par šādu pasākumu ieviešanu. Paziņojumā sniedz novērtējuma galveno rezultātu kopsavilkumu un norāda laikposmu, kurā ieinteresētās personas var rakstiski iesniegt savu viedokli. Šāds laikposms nepārsniedz 10 dienas no paziņojuma publicēšanas dienas.
7. Ja Komisija saskaņā ar 1. vai 5. punktu nosaka pasākumu, ar ko atkārtoti ievieš tarifu kvotas, kuras tikušas apturētas ar 1. panta a) punktu, minēto tarifu kvotu pārvaldībā ņem vērā daudzumu, kas importēts kalendārajā gadā, kurā Komisija nosaka minēto pasākumu.

5. pants

Komiteju procedūra

1. Attiecībā uz šīs regulas 3. panta 1. punktu Komisijai palīdz Muitas kodeksa komiteja, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 952/2013⁶ 285. panta 1. punktu. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Attiecībā uz šīs regulas 4. panta 1. punktu Komisijai palīdz Aizsardzības pasākumu komiteja, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/478 3. panta 1. punktu. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.
4. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.

6. pants

Tirdzniecības liberalizācijas pasākumu īstenošanas novērtējums

Komisijas gada ziņojumā par padziļinātas un visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas īstenošanu iekļauj šajā regulā noteikto tirdzniecības liberalizācijas pasākumu īstenošanas rūpīgu novērtējumu un, ciktāl tas ir piemēroti, iekļauj novērtējumu par minēto pasākumu sociālo ietekmi Moldovas Republikā un Savienībā. Komisijas tīmekļa vietnē dara pieejamu un reizi mēnesī atjaunina informāciju par ražojumu importu, kas veikts saskaņā ar 1. panta a) punktu.

7. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā 2024. gada 25. jūlijā.

To piemēro līdz 2025. gada 24. jūlijam.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.).

**TIESĪBU AKTA FINANŠU PĀRSKATS ATTIECĪBĀ UZ PRIEKŠLIKUMIEM, KAS
IETEKMĒ VIENĪGI BUDŽETA IENĒMUMUS**

1. PRIEKŠLIKUMA NOSAUKUMS

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par pagaidu tirdzniecības liberalizācijas pasākumiem, ar kuriem papildina tirdzniecības koncesijas, kas Moldovas ražojumiem piemērojamas saskaņā ar Asociācijas nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Moldovas Republiku, no otras puses.

2. BUDŽETA POZĪCIJAS

12. nodaļa, 120. pants

Budžetā paredzētā summa 2024. gadam: **24 620 400 000 EUR**

3. FINANSIĀLĀ IETEKME

☐ Priekšlikumam nav finansiālas ietekmes

☒ Priekšlikumam nav finansiālas ietekmes uz izdevumiem, taču ir finansiāla ietekme uz ieņēmumiem, proti, šāda:

Budžeta pozīcija	Ieņēmumi	Periods: daļa 2024. gada – daļa 2025. gada* (miljonos EUR, viena zīme aiz komata)
12. nodaļa, 120. pants ¹	<i>Ietekme uz pašu resursiem</i>	0,3
Kopā		

* Viena gada periods kopš regulas stāšanās spēkā

Aprēķinu pamatā ir to ražojumu importa apjomi 2021. gadā, uz kuriem attiecas ierosinātā regula un kuriem ir pārsniegta gada beznodokļu kvota. 2021. gads bija pēdējais gads pirms autonomo tirdzniecības pasākumu ieviešanas.

Pamatojoties uz iepriekš minētajiem aprēķiniem, no ierosinātās regulas izrietošie tradicionālo pašu resursu ieņēmumu zaudējumi ir aplēsti 0,366 miljonu euro apmērā (bruto summa, ieskaitot iekasēšanas izmaksas) x 0,75 = 0,274 miljoni euro attiecīgajā periodā.

¹ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (lauksaimniecības nodokļi, cukura nodevas, muitas nodokļi) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitīti 25 % iekasēšanas izmaksu.

4. KRĀPŠANAS APKAROŠANAS PASĀKUMI

Lai novērstu krāpšanu, ar ierosināto regulu noteiktie tirdzniecības pasākumi būtu jāpieņem ar nosacījumu, ka Moldova ievēro visus attiecīgos nosacījumus Asociācijas nolīgumā paredzēto priekšrocību saņemšanai, tai skaitā attiecīgo produktu izcelsmei piemērojamos noteikumus un ar tiem saistītās procedūras, kā arī ar nosacījumu, ka Moldova iesaistās ciešā administratīvā sadarbībā ar Savienību, kā paredzēts Asociācijas nolīgumā.